

Brusel 13. ledna 2021
(OR. en)

5223/21
ADD 1

LIMITE

JAI 22
MIGR 10
COASI 3

POZNÁMKA

Odesílatel:	Komise
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Společné prohlášení o spolupráci Afghánistánu a EU v oblasti migraci

Společné prohlášení o spolupráci Afghánistánu a EU v oblasti migraci

Úvod

Evropská unie (EU) a Islámská republika Afghánistán se trvale potýkají se značnými dlouhodobými problémy týkajícími se uprchlíků a migrace. Jejich řešení si žádá solidaritu, odhodlání a kolektivní úsilí. Společné prohlášení o spolupráci Afghánistánu a EU v oblasti migrace odráží společný závazek EU a afghánské vlády posílit vzájemnou spolupráci při řízení migrace z Afghánistánu a do Afghánistánu, včetně předcházení nelegální migraci a navracení nelegálních migrantů. Mezi navracené patří i Afghánci, kterým po uplatnění veškerých relevantních vnitrostátních a mezinárodních právních nástrojů a právních postupů nemůže být přiznána mezinárodní ochrana. Tato spolupráce je součástí celkového partnerství mezi afghánskou vládou a EU prostřednictvím koordinovaného úsilí.

Afghánská vláda a EU se zavázaly, že budou usilovat o komplexní dialog o migraci¹. Účelem společného prohlášení o spolupráci v oblasti migrace není vytvořit zákonná práva nebo povinnosti v rámci mezinárodního nebo vnitrostátního práva. Jeho cílem je připravit půdu pro strukturovaný dialog a spolupráci v otázkách migrace, které budou vycházet ze závazku nalézt účinný způsob k řešení potřeb obou stran. Společné prohlášení o spolupráci v oblasti migrace má podpořit dvoustranné vztahy členských států EU s Afghánistánem a nelze je považovat za náhradu stávajících dvoustranných ujednání mezi členskými státy EU a Afghánistánem nebo překážku pro uzavření budoucích dvoustranných dohod nebo ujednání mezi členskými státy EU a Afghánistánem.

Společné prohlášení o spolupráci v oblasti migrace stanoví sérii opatření, o která mají EU a afgánská vláda usilovat s cílem vytvořit rychlý, účinný a zvládnutelný postup hladkého, důstojného a řádného navracení afgánských státních příslušníků, kteří nesplňují platné podmínky pro vstup na území EU, přítomnost či pobyt na tomto území, a s cílem usnadnit udržitelnou reintegraci těchto osob v Afghánistánu v duchu spolupráce.

V rámci spolupráce na základě tohoto prohlášení jsou EU a Afghánistán nadále vázány všemi svými mezinárodními povinnostmi, a to zejména:

- dodržováním ustanovení Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a jejího Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků (Newyorského protokolu z roku 1967),

¹ Například prostřednictvím dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje mezi EU a Afghánistánem, kterou EU a Afghánistán podepsaly v únoru 2017 a v rámci které byla založena Specializovaná pracovní skupina pro lidská práva, řádnou správu věcí veřejných a migraci.

- zachováváním práv a svobod zaručených Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, Listinou základních práv Evropské unie a Všeobecnou deklarací lidských práv,
- zachováváním bezpečnosti, respektováním důstojnosti a dodržováním lidských práv nelegálních migrantů, kteří jsou předmětem postupu navrácení a zpětného přebírání.

Část I: Rozsah spolupráce

1. EU a afgánská vláda mají v úmyslu úzce spolupracovat s cílem zajistit důstojný, bezpečný a řádný návrat afgánských státních příslušníků, kteří nesplňují podmínky pro pobyt v EU, do Afghánistánu.
2. V souladu se svými povinnostmi v rámci mezinárodního práva Afghánistán opětovně potvrzuje závazek zpětně převzít své občany, kteří nelegálně vstoupili na území EU nebo na něm nelegálně pobývají, a to po důkladném posouzení každého jednotlivého případu členskými státy EU.
3. Afgánští státní příslušníci, u nichž nebyl zjištěn žádný právní důvod pro další pobyt v členském státě EU, jejichž potřeba ochrany nebo případné závažné humanitární důvody byly zváženy v souladu s platnými právními předpisy a kteří obdrželi vykonatelné rozhodnutí daný členský stát opustit, se mohou vrátit dobrovolně. Obě strany souhlasí s tím, že tato možnost je upřednostňovaným způsobem organizace navrácení afghánských státních příslušníků.

Afgánští státní příslušníci, kteří se rozhodnutí o navrácení, které vydal členský stát EU, dobrovolně nepodřídí, budou po vyčerpání správních a soudních postupů s odkladným účinkem vráceni do Afghánistánu.

Členské státy EU zváží udělení vhodné lhůty pro návrat za podmínek stanovených v platných právních předpisech při zohlednění specifických okolností každého jednotlivého případu.

4. Před navrácením afgánských státních příslušníků EU v souladu s mezinárodním právem důkladně zváží humanitární hlediska, zejména s ohledem na nezletilé osoby bez doprovodu, starší osoby, svobodné ženy a ženy, které jsou hlavou rodiny. Bude respektována celistvost rodiny a zásada nenavrácení, mimo jiné i u vážně nemocných osob. Pomocí zvláštních opatření bude zajištěno, aby se těmto zranitelným skupinám dostalo v průběhu celého procesu adekvátní ochrany, pomoci a péče.
5. Nezletilá osoba bez doprovodu nesmí být navracena, ledaže bude navracena členu rodiny, ustanovenému opatrovníkovi nebo do odpovídajícího přijímacího zařízení v Afghánistánu. Vždy musí být důkladně posouzen nejlepší zájem nezletilého.

Pro účely tohoto prohlášení:

- se při posuzování celistvosti rodiny „rodinnou jednotkou“ rozumí rodiče s nezletilými dětmi mladšími 18 let;
- „vážně nemocnými osobami“ se rozumí osoby trpící velmi závažným onemocněním, které nelze v Afghánistánu léčit.

6. Na základě tohoto politického prohlášení budou EU a afghánská vláda úzce spolupracovat s cílem usilovat o účinnější řízení migračních tlaků a směřovat k němu.
7. Součástí tohoto politického prohlášení je vzájemný závazek dále zlepšovat spolupráci v oblasti doprovodných rozvojových opatření s cílem přispět k udržitelnější afghánské institucionální struktuře a účinnějšímu procesu provádění, který udržitelným způsobem podporuje začleňování navracených afghánských státních příslušníků.

Část II: Zjednodušení procesu navracení

1. V zájmu zjednodušení procesu navracení zajistí EU, aby každý afghánský státní příslušník vracející se do Afghánistánu dobrovolně či nedobrovolně v souladu s právními předpisy EU a mezinárodními právními předpisy měl uznávaný a platný cestovní doklad, například afghánský pas, afghánský cestovní doklad nebo standardní cestovní doklad EU pro navracení².
2. Jestliže afghánský státní příslušník, který má být navracen, nemá platný pas, zajistí příslušný afghánský orgán, aby byl dokončen proces prověřování a aby byl dané osobě nejpozději do čtyř týdnů od žádosti podané členským státem EU pas nebo cestovní doklad vydán.

Jestliže má členský stát EU důkazy o afghánské příslušnosti osoby, která má být navracena, vyvinou afghánské orgány maximální úsilí k ověření daných důkazů a pas nebo cestovní doklad vydají do dvou týdnů.

Pokud nebyl cestovní doklad vydán v uvedených lhůtách, smí daný členský stát EU vydat standardní cestovní doklad EU pro navracení.

² Standardní evropský cestovní doklad pro navracení státních příslušníků třetích zemí (doporučení Rady ze dne 30. listopadu 1994).

3. V zájmu zjednodušení navracení a zpětného přebírání afghánských státních příslušníků mohou členské státy EU využívat pravidelné i nepravidelné lety na letiště v Kábulu (ve stávajících pro tento účel určených zařízeních) a jakákoli další určená afghánská letiště podle vzájemné dohody, včetně společných letů za účelem navracení afghánských státních příslušníků z několika členských států EU organizovaných a koordinovaných agenturou Frontex. Společných návratových operací s využitím nepravidelných letů se mohou účastni všechny členské státy EU. Společné lety za účelem navracení budou uskutečňovány v rámci tohoto prohlášení.
4. V případě nepravidelných letů poskytnou členské státy EU údaje o letu (maximální počet navracených osob na let je 50, přičemž tento počet lze po dohodě s afghánskou vládou navýšit) a osobní údaje týkající se dotčených navracených osob v souladu s platnými pravidly týkajícími se ochrany osobních údajů, a to tři týdny před datem jejich návratu. Členské státy EU mohou být nuceny pro daný let zarezervovat větší počet míst než je kapacita letadla, a to pro osoby, které nepatří do původní skupiny, avšak dříve oznámený maximální počet navracených osob nebude překročen. Členské státy EU a agentura Frontex budou nepravidelné lety koordinovat s afghánskými orgány s cílem zajistit řádné řízení navracení tak, aby byl počet nedobrovolně navracených činil maximálně 500 osob za měsíc, přičemž toto číslo lze po předchozích konzultacích zvýšit. Tento strop se vztahuje na všechny nedobrovolně navracené osoby bez ohledu na to, zda byly navraceny na základě dvoustranného ujednání nebo společného prohlášení o spolupráci v oblasti migrace. Všichni navracení afghánští státní příslušníci budou při příjezdu převzati zpět.

5. Pracovníci doprovodu EU a další doprovázející pracovníci nebudou muset mít při cestě do Afghánistánu při sobě platné afghánské vízum, pokud nebudou muset vstoupit na území Afghánistánu. V takových případech vydají afghánská zastupitelství držitelům služebních pasů bezplatně do pěti pracovních dní víza pro více vstupů platná jeden rok. Členské státy EU přijmou adekvátní opatření při navracení žen, včetně zajištění ženského doprovodu. Pracovníci doprovodu budou absolvovat speciální školení a budou jednat v souladu se standardy EU³.
6. Členské státy EU zajistí, že jakákoli osoba, u níž bude po zpětném převzetí do Afghánistánu zjištěno jiné než afghánské občanství, bude vzata zpět do dotyčného členského státu EU nebo jím přemístěna do své země původu.

Část III: Informace a osvěta

1. EU, její členské státy a afghánská vláda úzce spolupracují, aby s případnou pomocí příslušných nevládních a mezivládních organizací zajistily, že afghánští státní příslušníci, kteří se nachází v EU, dostanou objektivní a přesné informace ohledně svého návratu a reintegrace v Afghánistánu, což jim umožní se o návratu rozhodnout při plné znalosti skutečností. Za tímto účelem uspořádá EU a její členské státy spolu s příslušnými mezivládními a nevládními organizacemi informační kampaně zaměřené na afghánské komunity v EU.

³ Rozhodnutí Rady 2004/573/ES ze dne 29. dubna 2004 o organizaci společných letů za účelem navracení státních příslušníků třetích zemí, na které se vztahuje individuální rozhodnutí o vyhoštění, z území dvou nebo více členských států.

2. V zájmu zastavení další nelegální migrace z Afghánistánu a vytvoření příznivých podmínek k udržitelné reintegraci navracených afghánských státních příslušníků, přijme afghánská vláda potřebná opatření, včetně informačních a osvětových kampaní, které obyvatelstvo upozorní na nebezpečí nelegální migrace. EU se hodlá podílet na financování těchto informačních kampaní.

Část IV: Návrátové programy a pomoc při reintegraci

1. Pokud jde o návratové programy, hodlá EU uhradit veškeré cestovní náklady, včetně administrativních nákladů a nákladů spojených se zavazadly v souladu s normami pro hmotnost zavazadel na mezinárodních letech, spojené s navracením Afghánců až do jejich konečného místa určení v Afghánistánu.
2. V zájmu usnadnění udržitelné reintegrace EU připravuje a financuje programy, které poskytují podporu afghánským státním příslušníkům, kteří se vracejí do Afghánistánu a do svých hostitelských komunit. Při přípravě a provádění reintegračních programů bude věnována zvláštní pozornost potřebám dětí, žen a navracených osob ve zranitelném postavení.
3. Pomoc při reintegraci navracených osob bude doplňovat celkovou rozvojovou spolupráci mezi Afghánistánem a EU a bude s ní úzce koordinována. Obě strany jsou i nadále plně odhodlány dodržovat zásady účinné pomoci, a zvyšovat tak součinnost mezi různými zásahy, zaměřovat se zejména na prováděcí systémy a capacity, vycházet z vazeb mezi humanitární a rozvojovou oblastí a mobilizovat zdroje na dvoustranné i regionální úrovni.

4. Pomoc EU zaměřená na udržitelnou reintegraci navracených osob bude prováděna v souladu s revidovaným afghánským národním mírovým a rozvojovým rámcem, zejména pokud jde o podporu místní správy a poskytování základních služeb postiženým skupinám obyvatelstva, jak je rovněž zakotveno v cílech udržitelného rozvoje.
5. S cílem podpořit obnovu živobytí navracených osob v Afghánistánu hodlá EU prostřednictvím soudržného rámce podporovat snahy o udržitelnou reintegraci, které řeší potřeby navracených osob a jejich hostitelských komunit a posilují institucionální kapacity odpovědných vládních institucí. Tato opatření budou vypracována společně a budou vycházet z dohodnutých oblastí zásahu v souladu s programy národních priorit vypracovaných afghánskou vládou v rámci příprav země a v souladu s orientačními programy pro více zemí na období 2021–2027 týkajícími se Afghánistánu.

Část V: Boj proti převaděčství migrantů a obchodování s lidmi

1. EU posílí své úsilí na podporu afghánské vlády při prevenci a boji proti obchodování s lidmi a převaděčství migrantů. Tato pomoc zahrnuje budování kapacit donucovacích orgánů a konkrétní požadovanou podporu při vypracovávání a přijímání účinných právních předpisů týkajících se převaděčství migrantů.
2. Souběžně se zahájením spolupráce v rámci tohoto prohlášení připraví EU a Afghánistán společně konkrétní návrhy.

Část VI: Společná pracovní skupina

Společná pracovní skupina se bude scházet pravidelně, pokud možno každých šest měsíců nebo alespoň jednou ročně, s cílem usnadnit uplatňování tohoto prohlášení, aniž je dotčena možnost svolávat schůze v krátké lhůtě na žádost Afghánistánu nebo EU za účelem projednání jakýchkoliv záležitostí, které vyvstanou. Tato skupina bude:

- a) monitorovat provádění tohoto prohlášení;
- b) jednat o dalších ujednáních s cílem usnadnit spolupráci a umožnit řádné řízení návratových toků;
- c) doporučovat změny tohoto prohlášení, je-li to požadováno.

Část VII: Výměna dokumentů

EU a Afghánistán prohlašují, že si hodlají vyměnit tyto dokumenty:

- a) seznam diplomatických a konzulárních pracovníků na území žádající strany za účelem vydání cestovních dokladů;
- b) seznam letišť, která by měla být přednostně využívána pro operace navracení;
- c) veškeré informace usnadňující komunikaci a řádné provádění tohoto prohlášení a
- d) seznam dokumentů, které budou považovány za důkaz o státní příslušnosti.

Část VIII: Zahájení spolupráce

Toto prohlášení je podepsáno v anglickém jazyce a v jazyce darí; obě znění mají stejnou platnost.

Spolupráce bude zahájena v den podpisu tohoto prohlášení. Prohlášení vytváří rámec pro spolupráci na dobu neurčitou. Každý rok ke dni výročí podpisu tohoto prohlášení a po předchozí konzultaci se společnou pracovní skupinou může každá strana tohoto prohlášení oznámit druhé straně svůj záměr ukončit spolupráci, v takovém případě bude spolupráce na základě tohoto prohlášení ukončena po třech (3) měsících.

Část IX: Výměna názorů

V případě rozdílů ve výkladu, a tím i v porozumění tomuto prohlášení nebo spolupráci na něm založené by vzájemně přijatelné řešení mělo být nalezeno v rámci společné pracovní skupině na základě anglického znění.

Část X: Vztah s dvoustrannými ujednáními

Členské státy, které uzavřely dvoustranné ujednání s Afghánistánem, by se měly řídit postupy stanovenými v tomto ujednání, aniž je dotčena možnost účasti všech členských států na společných návratových operacích koordinovaných agenturou Frontex. V případě těchto společných návratových operací by žádosti o povolení k přistání měla vyřizovat delegace EU.

Toto společné prohlášení o spolupráci bylo podepsáno v [místo] dne [datum].

Za Evropskou unii

Za vládu

Islámské republiky Afghánistán

Jméno

Jméno

(Titul/funkce)

(Titul/funkce)
